

گ الف		بسمه تعالی		مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
پایه : ۳		امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۳		معاونت آموزش و امور حوزه‌ها
قرآن ۳	موضوع :	۳	پاسخنامه مدارس شهرستان	اداره ارزشیابی و امتحانات
۸	ساعت :	۹۳/۳/۲۵		تاریخ :
نام کتاب: گزیده تفسیر نمونه (سوره‌های اعراف، انفال، ابراهیم علیه السلام)				
لطفاً به همه سوالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره رده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)				

تستی

۱. منظور از ستم به آیات در آیه «...كُلُّوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ» است. ا ۲۶
- ا. بی‌اعتنایی به برنامه‌های الهی ب. بی‌اعتنایی به نشانه‌های الهی
- ج. بی‌اعتنایی به دعوت انبیاء د. کشتن انبیاء
۲. کم فروشی، آسیب موجود در قوم کدام یک از پیامبران ذیل بود؟ ب ۶۴
- ا. ابراهیم ب. شعیب ج. هود د. لوط
۳. «عَتَوْا» در آیه «فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَآئِهِمْ وَعَنْ قُلُوبِهِمْ كَانُوا فَجُورًا» به چه معنایی است؟ ب ۱۰۳
- ا. گناهکاری ب. خودداری از اطاعت ج. تجاوز د. طغیان
۴. فاطر در «... فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» کنایه از چیست؟ ب ۴۸۱
- ا. شکافنده ب. آفریننده ج. گشاینده د. نگهدارنده

تشریحی

۱. با وجود آن که خداوند، عالم به تمام امور است، چه دلیلی برای سؤال خداوند در آیه «فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ» وجود دارد؟
ص ۲۴

اگر سؤال برای استعلام و درک واقعیت چیزی باشد، در مورد کسی که عالم است معنی ندارد ولی اگر منظور توجه دادن خود شخص و اتمام حجت به او و امثال آن بوده باشد، هیچ مانعی ندارد. این سؤال برای کسب علم نیست بلکه برای تفهیم به طرف مقابل است.

۲. شجره ممنوعه در آیه «... أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ...» طبق روایات چه درختی بود؟ ۳۱

در منابع اسلامی دو نوع تفسیر برای آن آمده است، یکی تفسیر «مادی» که طبق معروف در روایات، «گندم» بوده است و دیگری تفسیر «معنوی» که در روایات از آن تعبیر به «شجره حسد» شده است. (زیرا طبق این روایات، آدم پس از ملاحظه مقام و موقعیت خود چنین تصور کرد که مقامی بالاتر از مقام او وجود نخواهد داشت، ولی خداوند او را به مقام جمعی از اولیا از فرزندان او «پیامبر اسلام و خاندانش» آشنا ساخت و او حالتی شبیه به حسد پیدا کرد).

۳. آیه «... قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيَّ الْكَافِرِينَ» - در جواب بهشتیان به کافران - به چه مطلبی اشاره دارد؟ ۴۸

اشاره به این است که بهشتیان مضایقه‌ای از بخشیدن این نعمتها ندارند زیرا نه چیزی از آنها کم می‌شود و نه در درون سینه، کینه‌ای نسبت به کسی دارند، ولی وضع دوزخیان آنچنان است که نمی‌توانند از نعمتهای بهشتی بهره گیرند، این تحریم در حقیقت یک نوع «تحریم تکوینی» است، همانند محرومیت بسیاری از بیماران از غذاهای لذیذ و رنگارنگ.

۴. منظور از «مکر الله» در آیه «أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يُأْمِنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ» چیست؟ ۷۰

منظور از «مکر الهی» آن است که خداوند، مجرمان را با نقشه‌های قاطع و شکست ناپذیر بدون اختیار خودشان از زندگانی مرفه و خوشگذرانی باز می‌دارد، و این اشاره به همان کیفرها و بلاهای ناگهانی و بیچاره کننده است.

۵. آیا آیه شریفه «... وَلَكِنْ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي...» دلالت بر رؤیت خدا می‌کند؟ چرا؟ ۸۸

خیر، این تعبیر در حقیقت کنایه از محال بودن چنین موضوعی است، همانند جمله «حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ» و از آنجا که معلوم بوده کوه در برابر جلوه خداوند محال است پایدار بماند، چنین تعبیری ذکر شده است.

۶. از اینکه ناهیان از منکر در جواب سرزنش کنندگان گفته‌اند: «... قَالُوا مَعذِرَةٌ إِيَّايَ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ» چه نکته‌ای استفاده می‌شود؟ ۱۰۲

گاهی بیان حقایق و وظایف الهی بدون احتمال تأثیر نیز واجب می‌شود و آن در موردی است که اگر حکم خدا گفته نشود و از گناه انتقاد نگردد کم‌کم به دست فراموشی سپرده می‌شود و بدعتها جان می‌گیرند و سکوت دلیل بر رضایت و موافقت محسوب می‌شود، در این گونه موارد لازم است حکم پروردگار آشکارا و در همه جا گفته شود هر چند اثری در گنهکاران نگذارد.

* «إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ» اعراف/۲۱

۷. ا. مطابق آیه شریفه، راه غلبه و پیروزی بر وسوسه‌های شیطان چیست؟

یاد خدا.

۸. با توجه به آیه شریفه «ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغْتَبَرًا تَعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُعْزِرُوا مَا بَنَفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ» چه چیزی باعث تغییر نعمت‌های الهی

می‌شود؟ توضیح دهید. ۱۵۸

چنانچه مردم نعمت‌های الهی را وسیله‌ای برای تکامل خویش ساختند و شکر آن را که همان استفاده صحیح است به جا آوردند، نعمتش را پایدار بلکه افزون می‌سازد اما هنگامی که این مواهب وسیله‌ای برای طغیان و ظلم و ناسپاسی و آلودگی گردد در این هنگام نعمتها را می‌گیرد و یا آن را تبدیل به بلا و مصیبت می‌کند.

۹. وجه جمع آمدن «ظلمات» و مفرد آمدن «نور» در آیه «... كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ...» چیست؟ ۴۷۵

اشاره به اینکه نیکی‌ها، پاکی‌ها، ایمان، تقوا و فضیلت در پرتو نور توحید حالت اتحاد به خود می‌گیرند و در پرتو آن جامعه‌ای متحد و پاک ساخته می‌شود اما ظلمت همواره مایه پراکندگی و تفرقه صفوف است و ستمکاران و بدکاران و آلودگان به گناه حتی در مسیر انحرافی خود وحدت ندارند.